

NB-informasjon

Til tillitsvalgte i Norges Bondelag

Nr 3 - juli 2005

Årsmøte 2005

15. – 17. juni 2005 gjennomførte Norges Bondelag årsmøte på Rica Hell Hotel, Stjørdal. Årets møte vedtok prinsippprogram for 2005 – 2009 og var derfor forlenga med en dag i forhold til de tre siste årene.

Prinsippprogrammet slår fast hovedtrekkene i det Norges Bondelag vil arbeide for de neste fire årene.

De sentrale temaene i programmet er:

- Norsk landbruk i internasjonal sammenheng
- Inntekt og skatt
- Verdiskaping – næringsutvikling
- Eiendomsrett og ressursforvaltning
- Kvalitetsproduksjon
- Matforsyning og matmarked.

Hele prinsippprogrammet finnes på www.bondelag-et.no. Programmet blir nå trykket på både bokmål og nynorsk, og sendt ut i organisasjonen.

Landbruks- og matminister Lars Sponheim besøkte årsmøtet. I sin hilsning til årsmøtet hadde han tre hovedbudskap:

- De viktigste utfordringene for norske bønder ligger i Norge, ikke i WTO eller EU
- Samvirke er en demokratisk eierform og en framtidrettet ideologi
- Norsk EU-medlemskap er en større trussel enn WTO.

Sponhem snakket om endringer i samfunnet og oppfordret bøndene til næringsutvikling og å ta tak i alt som kan vokse i et samfunn i endring. Han gav også ros til bøndene for innsatsen i hundreårsmarkeringen for unionsoppløsningen.

Den andre gjestetaleren, leder i Nei til EU Heming Olaussen, oppfordret i sin tale å få nei-folk inn på Stortinget. Olaussen sa at elitesjiktene, både i Norge og i EU, sliter med å huske at det er folket de styrer på vegne av. Han pekte bl.a. på folkets klare tale i folkeavstemningene i Frankrike og Nederland.

Leders tale

”Eg trur det vert viktig å gjenreisa noko av den politiske styringsviljen”, sa leder Bjarne A. Undheim, og stilte seks konkrete krav til politikerne.

Lederen uttrykte uro over at verktøy som har vært viktige for å bygge det norske velferdssamfunnet, blir sett på som ”utgått på dato og bør settes på stallen”. Han understreka at matproduksjon i Norge er og blir et politisk spørsmål. ”Me må utforma ein politikk der fellesskapsløysingar og marknadsløysingar blir valt ut frå kva som fungerer best til kva for formål, og ikkje etter for snevre konkurransemessige, liberalistiske eller marknadøkonomiske prinsipp”, sa Undheim. Han kritiserte moderniseringsminister Morten Meyer og Konkurransetilsynet for å blande tilsyn og marknadliberalisering, og hevda at Konkurransetilsynet har holdninger som gjør at tilsynet går ut over sin oppgave og setter seg til doms over landbrukspolitikken. ”Konkurransetilsynet meiner at målprisar, tollvern og politikarar som trekkjer opp rammevilkår for dei enkelte sektorane, er berre noko heft og bør fjernast, slik at den globale marknaden får fungera fritt”, sa Undheim irritert.

Lederen gjorde det klart at forhandlingene i Verdens handelsorganisasjon, WTO, og stortingsvalget blir to svært viktige saker for norsk landbruk. ”WTO handler om retten til eigen matproduksjon, retten til om me i nye 100 år skal ha

eit vakkert land med levedyktige lokalsamfunn som har driftige bønder som produserer mat og kulturlandskap over heile landet. Alternativet er fråflytting, gjengroing og forfalne bygningar. Retten til matproduksjon er me villige til å slåst for”, sa Undheim.

Årsmelding 2004

Generalsekretær Harald Milli la fram årsmeldinga og startet med å orientere om hvordan planprosessene i Bondelaget er lagt opp:

- Årsmøtet vedtar fireårige prinsippprogram
- Styret vedtar årlige virksomhetsplaner med prioriterte saker og mål for virksomhetsområdene, samt budsjetter
- Administrasjonen utarbeider tiltaksplaner med utgangspunkt i dette.

Milli orienterte om arbeidet med de to høyest prioriterte sakene i virksomhetsplanen for 2004: Internasjonale spørsmål (EU og WTO) og politisk grunnlag for jordbruksforhandlingene 2005. Bondelaget er en organisasjon i vekst og hadde ved utgangen av siste år 1125 flere medlemmer enn ved inngangen. ”Slike resultater kommer ikke av seg sjøl og det er grunn til å gratulere oss sjøl for resultatet”, sa generalsekretæren.

Begge talene finnes på www.bondelaget.no

LEDER BJARNE A. UNDHEIM OG LANDBRUKS- OG MATMINISTER LARS SPØNHEIM. FOTO: BONDEBLADET

Kontingent for 2006

Medlemskontingentsatser for Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS 2006.

Personlig kontingent til Norges Bondelag

- a. Ungdomskontingent for medlemmer til og med 25 år, kr 355,-
- b. Personlig kontingent for medlemmer fra og med 67 år som ikke eier eller driver landbruks- eiendom, kr 480,-
- c. Alle andre medlemmer, kr 585,-

Kontingent til Bondelagets Servicekontor AS

1. Arealavhengig kontingent innmark

Areal som disponeres i driften av bruket, kr/da 3,19

Utleid areal, kr/da 1,73

2. Arealavhengig kontingent utmark

Kr/da 0,70

Øvre grense pr medlem kr 550,-

3. Næringskontingent

Årsmøtet 2005 vedtok å videreføre en næringskontingent for medlemmer som driver tilleggsnæring utover tradisjonelt landbruk. Bakgrunnen er Bondelagets engasjement innen næringsutvikling. Landbruksbaserte tilleggsnæringer med mer enn 30.000 kr i omsetning skal belastes næringskontingent. Kontingenten er fastsatt til 1,0 promille av tilleggsnæringens omsetning, minimum kr. 400,- og maksimalt kr. 1000,-.

Landbruksbaserte tilleggsnæringer inkluderer følgende kategorier:

- Spesialisert matproduksjon
- Bygdeturisme
- Inn på tunet
- Maskin/transport
- Skog/sag
- Energiproduksjon
- Annen tjenesteyting

4. Produksjonskontingent

Produksjonskontingenten økes med 2,5% for alle normtallene.

Nye unge medlemmer (under 35 år)

Nye unge medlemmer under 35 år som eier eller driver landbrukseiendom betaler halv personlig kontingent og halv produksjonskontingent første driftsåret. De har selv ansvar for å gi melding om dette.

Maksimumskontingent

Maksimumskontingenten totalt for Norges Bondelag og Bondelagets Servicekontor AS, økes til kr. 4.750,-. (Det er om lag 2.700 medlemmer som betaler maksimumskontingent.)

Henstilling til styret

Henstilling fra Gunnar H. Li (Telemark) ble levert fra årsmøtet til styret:

Revisor lagar eit notat om forholdet mellom Norges Bondelag og Daldata vedr. DUETT.

Uttalelser

Norges Bondelags 10-punkts krav til politikerne

Norsk landbruk produserer gode og mangfoldige matopplevelser, levedyktige lokalsamfunn og et vakkert kulturlandskap. Vi tar hele landet i bruk! Arbeidsplasser i foredlingsindustri, bygdenæringer og reiseliv er helt avhengig av et mangfoldig landbruk. Markedskreftene alene makter ikke å sikre samfunnet alle disse godene. Det trengs politisk styring med klare mål og styringsinstrumenter.

Årsmøtet i Norges Bondelag stiller følgende krav til de folkevalgte og en kommende regjering de neste 4 år:

1. Respekter EU-motstanden i folket og folkets Nei i 1994. Frem ikke søknad om norsk EU-medlemskap.
2. Skaff landbruket nødvendig handlingsrom i en ny WTO-avtale. Utnytt dette rommet til å føre en langsiktig og stabil landbrukspolitikk. Bruk målretta virkemidler for å sikre et miljøvennlig landbruk med en variert bruksstruktur over hele landet.
3. Kom med klare forpliktelser om en reell inntektsvekst i jordbruket for å redusere inntektsavstanden til andre grupper vesentlig. Prioriter en styrking av velferdsordningene. Slik blir det også mer attraktivt for kvinner og ungdom å velge bondeyrket.
4. Ivareta sentrale landbrukspolitiske virkemidler som korn- og kraftfôrpolitikken og markedsordningene. Disse sikrer produksjonsfordeling, pris og avsetning for den enkelte produsent, uavhengig av geografisk plassering og produksjonsomfang.
5. Verdsatt samvirke som en demokratisk og framtidsrettet organisasjonsform i næringslivet. Landbrukssamvirket spiller en avgjørende rolle for gjennomføringen av landbrukspolitikken til beste for bønder og forbrukere.

6. Gi grunneierne reelle muligheter til å utnytte ressursene i inn- og utmark som grunn lag for verdiskaping, sysselsetting og bosetting. Rovdyr- og vernepolitikk må ikke være begrensende i denne sammenheng.
7. Stimuler til næringsutvikling basert på landbrukets ressurser. Vi trenger levedyktige lokalsamfunn over hele landet.
8. Sørg for finansieringsordninger som sikrer landbruket tilgang på kapital til næringsutvikling og fornying av driftsapparatet på det enkelte bruk.
9. Utarbeid et skatte- og avgiftssystem som stimulerer til næringsvirksomhet i bygde-Norge. Reduser investeringskostnadene gjennom økte avskrivningssatser. Etabler fonds-avsetningsordninger med skattefordel.
10. Sørg for et strengt jordvern. Plan- og bygningsloven må styrkes som verktøy for vern av matjord. Fylkesdelplaner for arealbruk må gjøres rettslig bindende. Det må innføres rikspolitiske retningslinjer for vern av dyrket mark.

Staten må følge opp reindriftsloven

Årsmøtet i Norges Bondelag er bekymret over Statens manglende forståelse for landbrukets interesser i reinbeiteområdene. Uroen skyldes det økte presset bønder og andre grunneiere opplever mot innmarka. Høye reintall, kombinert med begrensede beiteressurser for rein, gjør at konfliktene mellom to primærnæringer stadig tiltar i styrke.

Bøndenes dyrka mark er en sentral del av inntektsgrunnlaget. Beiting av rein på innmark gir tapt avling og høyere driftskostnader. Vi ser at statens praktisering av reindriftsloven ikke ivaretar lovens formål og intensjon. Norges Bondelag forventer at myndighetene følger opp reindriftsloven og utøvelsen av den. Begge næringer har mer å tjene på økt forståelse mellom næringene, enn stadige konflikter mellom utøverne.

Tillitsvalgte 2005-2006

Leder:

Bjarne A. Undheim, Rogaland

1. nestleder:

Hans Ellef Wettre, Akershus

2. nestleder:

Eli Reistad, Buskerud

4 styremedlemmer valgt for 2 år:

Anne-Kari Hedlund, Vestfold

Steinar Klev, Nord Trøndelag

Fremund Sandvik, Tine (Sør-Trøndelag)

Liv Julie Wågan, Norsk Kjøtt (Nordland)

Styremedlemmer som ikke var på valg:

Terje Riis-Johansen, Telemark

Tor Audun Bilstad, Norske Felleskjøp (Rogaland)

Svein Guldal, Buskerud

Varamedlemmer i nummerorden:

1. Brita Kjelstrup Køhl, Troms

2. Erik Fløystad, Aust-Agder

3. Nils T. Bjørke, Hordaland

Ordfører i representantskapet:

Odd Christian Stenerud, Møre og Romsdal

Varaordfører:

Heidi Jaksland Kvernmo, Sør-Trøndelag

Varamedlemmer for ordfører/varaordfører:

Kåre Larsen, Vestfold

Mari Moen Erlandsen, Finnmark

Leder i valgmennda:

Anders Garberg, Sør-Trøndelag

Nestleder i valgmennda:

Aud Borge, Prior

DEN NYE LEDERTRIOEN; BJARNE A. UNDHEIM, ELI REISTAD, HANS ELLEF WETTRE. FOTO: BONDEBLADET

Framtidsmarsjen er i gang!

Litt over klokka fire fredag 17. juni var tida inne: Bøndene la ut på den lange marsjen til Genève for å sette spor, til korpsmusikk og i friskt regn.

Årsmøtedelegatene varmet opp til marsjen med å synge inne i salen. Etter taler og korpsmusikk utenfor årsmøtehotellet, kunne startskuddet gå. Nå var de første metrene på vei til Genève tilbakelagt. - Vi insisterer på å være på plass når steinene i WTO legges og gi vår lyd med i dette, sa Bjarne Undheim like før bøndenes føtter var ute på veien.

Før marsjdeltakerne la ut på veiene i grønne t-skjorter med teksten ”Bønder setter spor”, vedtok årsmøtedelegatene en erklæring til forhandlingene i Verdens handelsorganisasjon, som er målet for marsjen. Erklæringen skal undertegnes av flere organisasjoner i land som støtter innholdet.

Felles erklæring: Alle land skal ha rett til egen mat produksjon

Vi, de undertegnende organisasjoner, deler en sterk bekymring for de pågående WTO-forhandlingene, som har som mål å komme fram til en ny landbruksavtale på ministermøtet i Hong Kong i desember 2005.

Vi krever et WTO-regelverk som gjør det mulig å opprettholde ulike former for landbruk i alle land. En rigid felles modell for handelsliberalisering passer ikke for landbrukssektoren. Manglende fleksibilitet vil hindre ulike landbruksmodeller i å eksistere side om side. Samtidig blir det vanskelig å opprettholde landbrukets bidrag til fellesgodene.

Vi krever også at disse forhandlingene skal baseres på prinsippet om at alle land har rett til å beskytte og støtte produksjon av mat for eget forbruk. Dette er nødvendig for å ivareta matvaresikkerhet og opprettholde en forsvarlig selvforsyningsgrad i alle land.

Vi understreker at WTO-forhandlingene på landbruk må være åpne og inkluderende.

Følgende prinsipper og krav må inngå i WTO forhandlingene og reflekteres i den endelige avtalen:

Grunnleggende prinsipper:

1. Ikke-handelsmessige forhold skal reflekteres i landbruksforhandlingene.
2. U-land som ikke er konkurransedyktige på landbruksområdet må få en spesiell og ulik behandling som gjør det mulig for dem å oppfylle deres behov for landsbygdet utvikling, mat og livsopphold.

Våre krav:

1. Passende tollnivå og former for tollbeskyttelse må sikres for hvert land med bakgrunn i landets særpreg og produksjonskostnader.
2. Hvert medlem skal gis muligheten til å definere et tilstrekkelig antall produkter som sensitive eller spesielle produkter. Sensitive/spesielle produkter må gis nok fleksibilitet i forhold til tolltariffer og tollkvoter.
3. Tak på tollsatser er helt uakseptabelt.
4. Det må gis fleksibilitet i modellen for tollreduksjon, og Uruguay-formelen (gjennomsnittlig reduksjon) må brukes i alle båndene tollposisjonene skal inndeles i. Den sveitsiske formelen for tollreduksjon (som gir makstoll) må ikke benyttes.
5. En sikkerhetsmekanisme mot import av landbruksprodukter må sikres for både i-land og u-land.
6. WTO-reglene må ikke underminere u-landenes preferanseavtaler for eksport til i-land.
7. Ulike regler må gjelde for støtte til produkter som forbrukes innenlands og produkter som eksporteres. U-land må tillates å beskytte sine markeder mot import av subsidierte varer.
8. Tak på produktspesifikk AMS (gul støtte) må utformes på en slik måte at det er tilpasset landbruksreformen i hvert enkelt land.
9. Genuin matvarehjelp for humanitære formål må sikres for å avhjelpe naturkatastrofer og sosiale katastrofer.
10. De nåværende ulikheter i WTO-regelverket som favoriserer mateksporterende land må rettes opp ved å disiplinere eksportreglene. Alle former for eksportsubsidier på produkt som eksporteres til u-land må opphøre.

Årsmøteopplevelser

Nord-Trøndelag Bondelag hadde laget flotte rammer kring arrangementene og viste under årsmøteuka fram fylkets ressurser. Årsmøtet startet med sang og musikk og alle deltakere fikk utdelt en bok om lokal mat. Flotte blomsterdekorasjoner med landbruksstilknytting var laget av blomsterdekoratørelver fra Levanger videregående skole, Staup.

Festmøtet ble holdt på Stjørdal kino på onsdagen. Her presenterte vertskapet en allsidig blanding med historisk tilbakeblikk, revyinnslag og musikk. Festmiddagen besto som seg hør og bør av sodd med sviskegrøt til dessert.

Torsdagskveldens program startet allerede i busen med guiding og servering. På Stiklestad gikk kulturinnslagene i historiens tegn med en levende skildring av slaget i 1030, musikkinnslag og dramatisering. Etterpå ble det servert lokalprodusert mat og drikke.

Delt Askeladd-pris

Moods of Norway ved Simen Staalnache og Peder Børresen, Stryn og Berge Godt&Grønt ved Hans Kristian Berge, Larvik deler årets Askeladd-pris som ble utdelt under festmiddagen. Prisen som er på 40.000 kroner, deles ut av Norges Bondelag og Landkreditt og går til ungdom som har ideer til eller er i ferd med å etablere ny næringsvirksomhet og som har betydning for optimisme og arbeidsplasser på bygda.

Moods of Norway er et norsk designkonsept som kombinerer norsk kultur, historie og kunst med trendsettende klær. De lager klær til både hverdag og fest, og er kanskje mest kjent for sine ekstragavante coctaildresser, som bæres av kjendiser verden rundt. Juryen har latt seg imponere av profilen som Moods of Norway bruker så bevisst i all sin markedsføring, heter det i begrunnelsen for tildelingen. De viser oss at Bygde-Norge har både glimt i øyet og trend-elementer i seg og at man kan komme svært langt med bilde av ei traust bestemor og vaffeloppskriften fra mormor.

Berge Godt&Grønt viser at det går an å få det til på bygda, innen en næring som opererer i et åpent marked med både nasjonal og internasjonal konkurranse. Hans Kristian har vist at med hardt arbeid og god tro er det mulig å skape, ikke bare sin egen arbeidsplass, men også arbeidsplasser til flere andre, skriver juryen om prisvinner Hans Kristian Berge i Berge Godt&Grønt.

BERGE, GODT & GRØNT. FOTO: TURID SYLTE

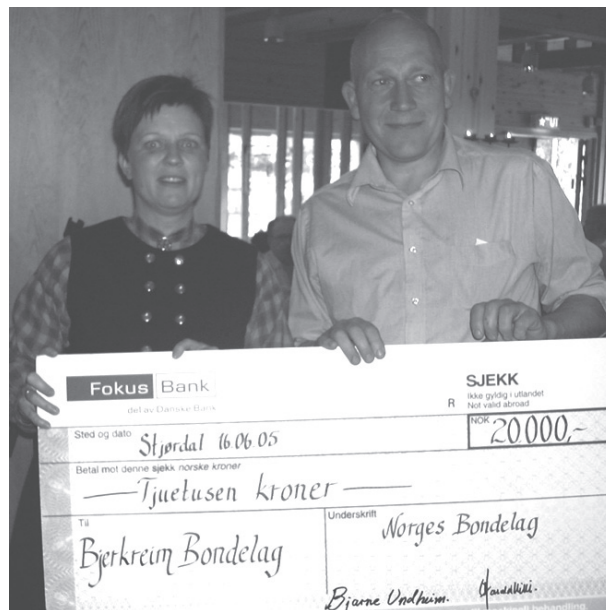
MOODS OF NORWAY. FOTO: TURID SYLTE

Bjerkreim Bondelag fikk vervepremie

”Grueleg gildt!” sa leder i Bjerkreim Bondelag, Stein Pettersen til at lokallaget fikk 20.000 kroner som premie for god medlemsverving.

Bjerkreim Bondelag i Rogaland har fått 23 nye medlemmer i 2004, og har nå til sammen 328 medlemmer. Lokallaget fikk premien blant annet fordi lokallaget har drevet godt vervearbeid i lang tid. Det var to lokallag som i fjoråret har vervet flere medlemmer i forhold til medlemstallet, men juryen legger ikke bare vekt på de konkrete tallene. Med i vurderingen er også langsiktig arbeid og hvilke planer laget har for medlemsarbeid og verving videre.

Lokallaget i Bjerkreim har klart å verve nye medlemmer i et område der det allerede er en stor andel av bøndene som er medlemmer i Norges Bondelag. De 20.000 kronene skal brukes til arrangement for å rekruttere nye medlemmer og til gode tilbud til de som allerede er medlemmer.

LEDER I BJERKREIM BONDELAG, STEIN PETTERSEN OG ELI REISTAD SOM OVERRAKTE PREMIEN. FOTO: BONDEBLADET

MARSJSTART. FOTO: TURID SYLTE